

NIEUWSBRIEF

Heemkundige kring
"de Semse"
Opgericht in 1985
Ondernemingsnummer
32.094.418
Zetel
Erfgoedhuis "de Semse"
Schoolstraat 17—1980 Zemst

e-mail en website
desemse@gmail.com
www.desemse.be
Bankrekening
BE38 0012 1836 6072
Lidgeld: € 20
Steunend lid: € 40

Belgie -Belgique
P.P. -B.B.
1980 Zemst
2/3006
P 702125

Voorzitter
Louis VAN RELEGHEM
Verantwoordelijke
Uitgever
Alexander NEES
Brusselsesteenweg 426
1980 Epegem

Afgiftekantoor: 1980 ZEMST

Editie april 2014

KALENDER

April

14 - 21- 28 april:

Opzoeken **genealogie**

5 - 19 april:

Lezen **paleografie** i.s.m. FV Mechelen

27 april:

10-17 uur: **Erfgoeddag**: Roemenië - Spermezeu (thema : Grenzeloos, zie verder in deze Nieuwsbrief)

De staminee is open elke maandag en dinsdag van 19 uur tot 22 uur en elke 2^e dinsdag van 14 uur tot 22 uur.

Mei

12 - 19 - 26 mei:

opzoeken **genealogie**

3 - 17 mei:

Lezen **paleografie** ism FV Mechelen

16 mei:

Voordracht van **Diane De Keyzer** om 19.30 uur in de Staminee.

Diane De Keyzer brengt met haar nieuwe boek "Nieuwe meesters, magere tijden" geen verhaal over de loopgraven, geen uiteenzetting over strategische ontwikkelingen tijdens WO I, maar een verhaal over de gewone man op de vlucht, op zoek naar eten, een bed ... Dit thema past perfect in de opdracht van de Semse bij de herdenking van WO I, namelijk het belichten van het burgerlijk aspect van deze oorlog. De Semse heeft om die reden Diane De Keyzer uitgenodigd om hierover te komen spreken op donderdag 16 mei 2014, om 19u30; over voedselschaarste, de bezetting door de Duitsers en hun aanplakbrieven, de voedselhelp, kortom het dagelijks leven tijdens WO I. Een aanrader voor iedereen die geïnteresseerd is in het verhaal van zijn voorouders tijdens deze rampzalige oorlogsperiode.

30 mei: Uitstap naar de Westhoek. Meer info zie verder in deze Nieuwsbrief.

De staminee is open elke maandag en dinsdag van 19 uur tot 22 uur en elke 2^e dinsdag van 14 uur tot 22 uur.

BUSREIS NAAR DE WESTHOEK

Op **vrijdag 30 mei** bezoeken we Tyne Cot Cemetery, Museum Passendale, Hill 60 en Vladso, waarna we een avondmaal in een uniek historisch etablissement 'Hof van commerce' nuttigen gevolgd om 20 uur door de 'last post' aan de Menenpoort in Ieper.

We vertrekken met de bus **om 8 uur** stipt op de **parking van d' Oude School** aan

de Dorpsstraat te Weerde en hopen rond 22 uur terug te zijn.

Inschrijvingen vóór 20 april 2014 bij Danny jelle.wens@skynet.be en door storting van **45 €** op rekening BE28 7340 0285 2920. Na ontvangst van de betaling is uw plaats gereserveerd.

De middagmaaltijd is hier niet in begrepen, maar we wensen deze kort te houden en ons hiervoor te verspreiden in het centrum van Passendale. Je kan ook een broodmaaltijd meebrengen. Fooi chauffeur wel in begrepen.

Voor de gegadigden wees er op tijd bij, want er schijnt interesse te zijn.

BIJNAMEN IN ONZE GEMEENTE

Oude gewoonte

De gewoonte om bijnamen te geven is zo oud als de wereld. Vele van onze familienamen waren oorspronkelijk bijnamen.

Bijnamen komen tegenwoordig veel minder voor dan vroeger.

Wij kunnen de bijnamen verdelen in vier categorieën.

De bijnamen die aan mensen werden gegeven wegens hun beroep of de functie die ze uitoefenden. Sommige bijnamen gingen over op de kinderen en verdere nakomelingen.

De bijnamen die vervormingen zijn van een familienaam of voornamen. Daaronder zijn er die overgingen van generatie

op generatie. In sommige gevallen werden de kinderen evengoed naar de vervormde familienaam van hun moeder als naar die van hun vader genoemd.

De bijnamen die fantasienamen zijn, vlei- of spotnamen, en waarvan vele worden gedragen door verscheidene generaties.

De bijnamen die fantasienamen zijn en maar door één man of één vrouw worden gedragen.

Bijnamen in Zemst

De Heemkundige kring De Semse organiseerde enkele speciale bijeenkomsten tijdens dewelke de bijnamen van Zemstenaars besproken werden.

De eerste bijdrage in de maandelijkse Nieuwsbrief van februari was de start om de bijnamen van bekende en minder bekende Zemstenaars in de kijker te plaat-

sen. Mede dank zij de hulp van enkele Zemstenaars die in hun pen zijn gekropen konden wij deze eerste bijdrage leveren. En wij hopen dat er nog vele zullen volgen.

Lowie, Wie van Serafien, dikke Lowie, Wie Kat of Wie boek (Louis Christiaens)

Louis Christiaens en zijn echtgenote Wiske De Backer woonden in een kleine hoeve in de Wormelaarstraat. Lowie en zijn echtgenote waren beiden invalide maar van beroep beweerde Lowie dat hij **boekhouder** was .

Bij het afhalen van een nieuwe identiteitskaart op het gemeentehuis van Zemst had Lowie gezegd dat hij boekhouder was en dat was in feite geen foute redenering...

Lowie was **geitenhouder** en beschikte over een geitenbok waar de mensen uit de buurt naar toe kwamen om hun geit te laten dekken. Hij had dus het beroep van boekhouder nogal ruim geïnterpreteerd.

Lowie had thuis ook een "handeltje". Hij verkocht **petroleum per liter** (wel eigen fles of kruik meebrengen) voor de petroleumlampen, lantaarns of tegen de houtworm in de meubels.

Lowie verkocht eveneens **wit zand**, dat destijds gebruikt werd als versiering bij trouwpartijen en op het kerkhof. Het wit zand werd verkocht per emmer en de burenen namen dus steeds de grootste emmer mee voor hun aankoop maar de burenen kwamen van een kale reis thuis... want Lowie was zo slim om zijn eigen emmer als maatstaf te nemen. Bij een

huwelijk in de buurt was Lowie de kunstenaar die met koffiepot vol droog wit zand namen, teksten en figuren kon omtoveren tot een echt kunstwerk. En als het zand vochtig was werd het gedroogd op de buis van de Leuvense stoof.

Ook verkochten ze **koffie** van deur tot deur.

Soldaten (dienstplichtigen destijds) uit de buurt kregen steevast **een brief** van Lowie, met het nieuws van achter den bos. Als tegenprestatie moesten de dienstplichtige miliciens, wanneer zij in verlof kwamen, eens langs komen om hun legeruniform te tonen.

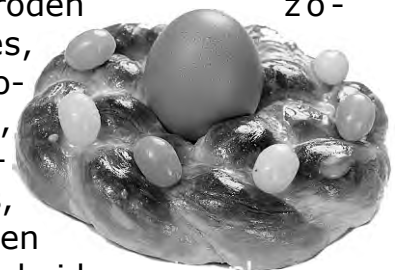
Zo gingen Lowie en Wiske, ondanks hun fysieke beperkingen, als **toffe mensen en burenen** door het leven.

DAGEN EN MAANDEN VERTELLEN

Het paasbrood

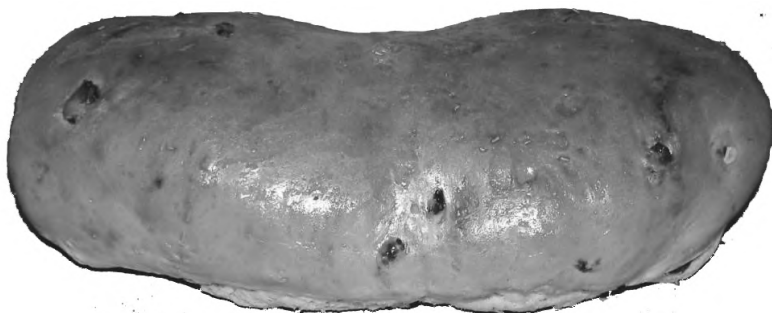
De paasbroden herinneren aan de oude **offermaaltijden** alsook aan de offerkracht van het brood dat eraan werd toegekend.

Op vele plaatsen bakte men vroeger een "wittebrood", dat men "paasbrood" noemde. Reeds in de 15^e eeuw kende men al een keure toe aan de gilde van de bakkers met het gebod dat het "paasbrood" moest gebakken worden met "tarwebloem". Men had allerlei vormen van "paasbroden" zoals paaslammetjes, paashazen, paaskonijntjes, paasvissen, paaskransen, paasnestjes, paasventjes, enz. Haas, konijn en lam zijn vruchtbaarheidsymbolen, terwijl de vis verwijst naar Christus als verlosser.

Rond het "paasbrood" bestonden heel wat **volksgebruiken**. Zo was het tot aan Wereldoorlog I gebruikelijk dat de

bakkers aan hun vaste klanten met Pasen een "paasbrood" schonken. In sommige steden droegen bakkersgasten op paasavond bij hoorngetoet de langwerpige paasbroden 'nog heet van de oven' naar de woonst van hun cliënteel. Het was eveneens gebruikelijk dat de dienstboden van hun meester of meesteres met Pasen een "paasbrood" kregen. Ook de **petekinderen** ontvingen van peter of meter een "paasbroodje van wit brooddeeg" en dit in de vorm van een paasmannetje of een paasnestje. In het midden omvatte dit broodje een ei. Het was voor de kinderen een gegeerd paasgeschenk.

Paasbroden waren meestal een groot langwerpig wit koekenbrood, dat meestal "paasmik" werd genoemd. Rond de verklaring van het woordje "mik" is al heel wat neergeschreven. Het is al jarenlang een twistpunt tussen germanisten en romanisten. Men vindt het woordje "mik" in allerlei samenstellingen, op verschillende manieren geschreven en met tal van betekenissen.

Zo hebben we bijvoorbeeld de diverse schrijfwijzen in de samenstellingen als: kramik, kramiek, krentemiks, mellekmik, kraemmik, krikkemikke, kerkemikke, kermieken, mikkemenneke, enz.

Volgens **de bekende Duffelse taalgeleerde Kiliaan** zouden de samenstellingen kunnen bestaan uit de woorden "kerk" en "mik" of fijn brood dat voor de kerk bestemd was. Maar de samenstellingen zouden ook kunnen gevormd zijn uit de woorden "kraam" en "mik". Deze waren oorspronkelijk kleine fijne tarwebroodjes "kramen" en in

In de stad **Roeselare** kende men nog

tot op het einde van de 19^e eeuw het "paasbrood" onder de benaming van "**allelujakoek**". Bij het schenken van hun specifiek "paasbrood" of "allelujakoek" hadden deze stedelingen de speciale paaswens "t Zit nen Allelujakoek in de oven, elk ne zalige Pasen". Het woord "alleluja" is afkomstig van de Hebreeuwse woorden "Al" (god) en "lun" (loven) en betekent dus bijgevolg "God zij geloofd".

In **Hasselt** kent men naast de traditionele paashaas ook de **paasman** als paasgeschenk. Op sommige plaatsen wordt dit specifiek paasgebak ook "buikman" genoemd.

Vroeger kende de stad **Turnhout** naast haar "St.Hubertusbrood", de "biskwieten en boekweitkoeken" ook haar "paasbrood". Thans kent men aldaar als streekproduct "**het Turnhouts troetje**". Het is een roomboterkoekje in de vorm van een speelkaart, dat als dessertkoekje kan genuttigd worden.

Laat de "paasbroden of mikken" smaken met Pasen. Het is een eeuwenoud gebak maar nog altijd even lekker!

Firmain Verlinden

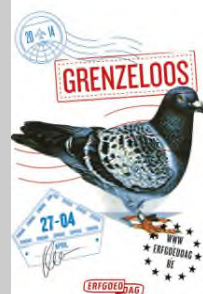
Firmain.verlinden@skynet.be

015/415318

VLAAMSE ERFGOEDDAG MET ALS THEMA GRENZELOOS: SPERMEZEU

Op **zondag 27 april 2014** neemt **de Heemkundige Kring De Semse** deel aan **de Vlaamse Erfgoeddag** die als thema "**Grenzeloos**" zal hebben.

Zemst heeft in zijn geschiedenis immers ook geregeld over zijn grenzen gekeken en ge-

werkt.

Waarschijnlijk zijn er in een verder verleden Zemstenaars de wijde wereld ingetrokken. Sommigen misschien als missionaris, anderen om in verre continenten een nieuw leven op te bouwen.

In een recenter verleden, na de val van het Ceausescu regime in Roemenië, heeft de gemeente Zemst en een deel van haar inwoners gedurende meer dan 20 jaren veel tijd aandacht en steun besteed aan het adoptiedorp **Spermezeu**.

De geschiedenis van deze samenwerking en de jarenlange inspanningen van vele Zemstenaars willen we in ons erfgoed bewaren, zegt voorzitter Louis Van Releghem.

Daarom wijden we deze Erfgoeddag aan onze adoptiegemeente Spermezeu.

Met voorwerpen, foto's, filmbeelden willen we u graag een indruk geven over allerhande activiteiten die jarenlang plaatsvonden.

Vanaf 14 uur laten we graag enkele gasten aan het woord die ons hun verhalen kunnen vertellen van het eerste uur, verhalen van de evolutie van de "Vriendenkring Zemst- Spermezeu" verhalen hoe ze als jonge Roemeen deze bezoeken van de Zemstenaars hebben ervaren.

We willen ook zoveel mogelijk informatie en origineel materiaal verzamelen om dit alles later te kunnen bundelen in een naslagwerk over Spermezeu.

Dus iedereen die ooit deelnam aan de acties rond Spermezeu is welkom om zijn inbreng te doen met fotomateriaal, reisverslagen en grote verhalen.....

Tot ziens op **zondag 27 april 2014 tussen 11uur en 17 uur** in de lokalen van de Heemkundige Kring De Semse, op het plein van de Verdraagzaamheid.

Luc Deheyder

HET GEBEURDE HEEL LANG GELEDEN TE HOFSTADE (DEEL 1)

29 april 1903 (GVM)

Jachtovertreding en brandstichting.

Op den Mechelschensteenweg te Hofstade, nabij Vilvoorde, wonen twee kozijns, dicht bij elkander, doch die erg in onmin leven. De eerste J.B.J. is jachtwachter en de tweede P.J., oud 50 jaar, getrouwd en vader van kinderen is werkmans in het arsenaal te Mechelen. Over eenige dagen betrapte de jachtwachter kozijn P.J. op jachtovertreding, deze laatste had op het veld twee jonge hazen dood gestampt. De garde chasse nam de twee jonge diertjes op en maakte tegen zijn bloedverwant proces-verbaal op, het welk hij overhandigde aan de gendarmerie van Campenhout. Donderdagavond l.l. rond 7 ure, wanneer P.J. van het arsenaal van Mechelen huiswärts keerde, zag hij in zijne woning twee gendarmen op hem wachten, die gekomen waren om over de overtreiding van het jachtmisdrijf te ondervragen. Na daarover uitleggingen te hebben gegeven en alles door de gerechtsdienaars opgeschreven, verlieten deze twee eindelijk de woning en lieten zij P.J. met vrouw en kinderen in angstige stemming achter. De man was als van de hand Gods geslagen over dit onverwacht bezoek en kon zijne eigene oogen niet gelooven.

En dit alles voor twee jonge hazen op het veld te hebben doodgestampt. Rond 9 ½ ure, wilde de jachtwachter J.B.J. zich ter rust begeven, doch zijne aandacht werd op eens gewekt, door den lichten gloed van vlammen die langs buiten van zijne woning opstegen en gansch het binnengedeelte zijner kamer verlichtte. Hij

twijfelde er geen oogenblik meer aan, er was brand bij hem los gebarsten en buiten springen was het werk van een oogenblik, doch wat zag hij? – Kozijn P.J. met eene brandende fakkel in de hand, die het vuur aan drie koren mijten had gesteken die volop in lichte laaie vlammen stonden! De jachtwachter schreeuwde om hulp en intusschentijd nam P.J. in allerhaast de vlucht.

De geburen kwamen langs alle kanten toegestroomd om het vuur te blusschen doch het was te vergeefs, de drie mijten werden vernield. Na den brand begaf J.B.J. zich dadelijk op weg naar Campenhout om tegen zijnen kozijn een nieuw proces-verbaal te doen opmaken en ditmaal van vrijwillige brandstichting. Een gendarm werd oogenblikkelijk naar de woning van P.J. gezonden om hem te bewaken, tot het parket ter plaatse zou komen. Vrijdag namiddag is het gerecht van Brussel te Hofstade afgestapt om aldaar die zaak te onderzoeken en de beide kozijns hebben een lang onderhoor onderstaan. P.J. de vermoedelijke dader, zegt van niets te weten en geene plicht te hebben aan de brandstichting. Hij bekent buiten zijne woning te zijn geweest dien avond, daar hij wel driemaal onpasselijk was geworden door het onverwacht bezoek der gendarmen, die hij thuis vond als hij uit het arsenaal wederkeerde. Dit had hem zozeer bevangen, dat hij meermaals in den hof had moeten wandelen gaan om niet in bezwijming te vallen. Hij protesteert hevig tegen de kwestie der brandstichting. Niettegenstaande dit krachtdadig verzet heeft het parket zijne aanhouding bevolen en is P.J. naar het gevang van St. Gilles overgebracht, alwaar hij zijne veroordeling of vrijspraak kan afwachten. Dit droevig voorval wordt te Hofstade en ook hier te Mechelen in het arsenaal besproken.

3 juli 1903 (GVM)

Tusschen woensdag en donderdag nacht rond 4 ure zijn er aardappelen gestolen te Hofstade, bij de wed. Van Eeckhout.

Een schipper die aldaar in de nabijheid

lag werd hiervan verdacht. De garde Huysmans kreeg daar kennis van en stelde een onderzoek in. De gestolene aardappelen werden gevonden onder het bed. De gevonden patatten zijn aan den eigenaar weder gegeven.

1 september 1904 (GVA)

Een verschrikkelijk ongeluk te Mechelen. Een metser door de molenwieken doodgeslagen.

Dinsdagnamiddag rond 2 ½ ure heeft er aan den Steenenmolen, Halfgang (*sic*), over den barreel, een verschrikkelijk ongeluk plaats gehad. De genaamde Pepermans Jozef, oud 51 jaar, metser van beroep, was sedert een achttal dagen aldaar bezig aan de daken van eenige woningen, die aan den molen paalden van M. De Keersmaeker. De werkman was thans begonnen aan een huis waarvan het dak bijna tot aan de gaanderij van den molen reikte. Om gemakkelijk te werken had hij zich op de gaanderij begeven en het was van daar dat hij de pannen dichtstreek. Ongelukkig had de man het groot gevaar der molenwieken uit het oog verloren. De molen was in werking reeds van half een en een der gasten van M. De Keersmaeker had hierop zijne aandacht ingeroepen reeds daags te voren. Hoe het gekomen is weet niemand doch rond het bovengemelde uur hoorde men eensklaps op den molen een verschrikkelijken slag en hier vermoedde men dadelijk een ongeluk, en inderdaad, nauwelijks kwam de maelder buiten om te zien wat er had plaats gehad, of hij vond den werkman levenloos op de gaanderij liggen. Pepermans was op den slag dood gebleven.

De hersenen waren hem uit het hoofd gespat. Eene afgrijselijke wonde liep over gansch den schedel. Den geneesheer Teugels kon nog slechts het overlijden bevestigen. Men heeft het lijk naar zijne woning te Hofstade overgebracht. Pepermans was een braaf en oppassend werkman. Hij laat een weduwe met zes minderjarige kinderen achter. Het smartelijk ongeluk heeft eene groote ontroering te weeg gebracht bij de bevolking van Halfgalg en Hofstade.

VERANDA THOMAS bvba

GRATIS bestek
& voorontwerp
& bouwvoorvraag

FABRIKANT VAN
Veranda's en Pergola's
Ramen en deuren
Zonweringen
Alle karwei- en
metselwerk
Rotan & Teakmeubelen

Elewijtssteenweg 114 - Epepegem - Zemst
Tel.: 015 / 61.72.72

BURO VAN EYKEN

Landmeten / Expertises / Vastgoed
Brusselsesteenweg 175 - 180 / 1980 Zemst
T. 015 62 11 42
ens@vaneyken.be / www.vaneyken.be

Als het tijd is voor een
nieuwe verblijf...

Café 't Steen

bij Chris en Alain

Rubenslaan 2 - Elewijt
Alle dagen open vanaf 10 uur
Groot zonneterras

DE BESTE PINT VAN DE STREEK!
SPECIALITEIT: ECHTE TRAPPIST
ELKE ZONDAGAVOND: VOETBALLITSLAGEN

- KOLEN
- MAZOUT
- VERVOER

B.V.B.A.

VAN CALSTER en ZONEN

Driesstraat 144 - 1982 Elewijt
Tel. 015/6112 51
Fax: 015/612231

BROOD- EN BANKETBAKKERIJ

MERCKX & Co

b.v.b.a.

Molenveld 19 - 1982 Elewijt
Tel & Fax: 015 / 61 17 01

BROODAUTOMAAT
KWALITEIT IS ONZE REKLAME!
Wij zijn nu 85 jaar tot uw dienst: 1929-2014

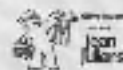
PRISMA

WASSERIJ
DROOGKUIS

Hoge Buizen 45
1980 Epepegem-Zemst

02 252 41 51

Fax: 02 252 53 00

Garage JANSSENS

Specialiteit OPEL

Aan en verkoop van

OCCASIE WAGENS

Victor Servranckx 11
1852 Elewijt
Tel.: 015/61.17.22

VERGO TRANSPORT

Gulderijstraat 10 - 1980 Zemst
Tel. 015/62 76 27 - Fax 015/62 76 29

Taverne

Hof Van Laar

bij Vanessa

Humbeksebaan 177
1980 Zemst-Laar
Tel. 015 61 01 38

Open vanaf 10:00
Diverse snacks
Ruin zonnig terras.
Gezeten op werkdag
afge zond en jul-augurds
Zaal tot 60 pers., grill & beach bar

SCHROONMAAKWERKEN VAN DE VEIRE B.V.B.A.

Zowel voor bedrijf als particulier
Tel. 015/61.43.91 - Fax 015/62.00.54
GSM 0497770.68.29.26

Hoge Buizen 85
1980 Epepegem-Zemst

www.schroonmaak.be of jvdv.be
info@schroonmaak.be

*Bakkerij
Personen*

Brusselsesteenweg 501
1980 Epepegem
Tel.: 015/611532 Fax: 015/611559

LUCKY bvba

Voor al uw ontspanningen en fidelingwerken
moet je bij ons zijn
Volledige camera-inspectie voor al uw afvoerbuizen
Algemeen sanitair, Gasinstallaties & gasbranders
Wakerverzachters & zout (bij ons verkrijgbaar)

ALGEMENE ZINKWERKEN

David Taniersstraat 25 - 1980 Epepegem
Tel. 015/613796 - GSM: 0475/789238

GROENTEN EN FRUIT

MICHIELS

TERVUURSESTEENWEG 508
1982 ZEMST - ELEWIJ
WWW.GF-M.BE

RETON VAN DIJK

Tel.: 01561.13.49
Tervuursesteenweg 63
1820 Park-Sleenderkeerzeel
Fax: 015/62.09.43
Reg. nr 04.10.11

AFSLUITINGEN
SIEBESTRATING
BOUWMATERIALEN
GRONDWERKEN
CONTAINERS
KLINKERS
TEGELS

GARAGE MAURICE

Epepegem - 015/611442

Verkoop nieuwe wagens
VW - AUDI - SKODA
Mechanische herstellingen
en carrosserie ALLE MERKEN

Brusselsesteenweg 395
1980 Epepegem-Zemst

SPAR

SPAR ELEWIJ

MD & B bvba

Rubenslaan 1 - 1982 Elewijt

Tel.: 015/61.30.00

Fax: 01562.03.96

Email: spar-alewijt@skynet.be

iedere dag vers

SPINOY

Tervuursesteenweg 170
1981 HOFSTADE
Tel.: 015 / 611688

Cultuur Centrum "D'oude School"

Voorverenigingen, bedrijven, privé-persoonen

INFO:
Marc Mertens
Ketsveld 5
1982 Weerde
015615944

